
"UNAI'ren AMA"

Alango izen polit bategaz ezagutu gendun Karakar edo Kar-Kar'eko andra jator au, "UNAI'ren AMA". Izen orregaz ezagutzen dalako erri ortan emakume bioztu au.

Urbiola'tar Mari Karmen, 33 urteko andra gazte-bat da, eta bere senarra Roldan'tar Prantzizko 36 urtekoa, Karakarre edo Kar-Kar, mendi txiki baten ganean, batu-batua dan erritxoan bizi diranak. Milla ta bosteun biztanle edo erri-lagun dira, nekaritzako lanetik bizi diranak.

Iparraldetik eta 18 kilometrura Lerin'go erriak mugatzen dau; Ego aldetik, Ebro ibaiak eta Ego-sartaldetik 17 kilometru'ra San Adrian'ek; Mendebal edo Sartaldetik Andosilla; eta Sortalde edo Eguzki-aldetik Sartaguda, sei kilometru gorago Lodosa, emendik Karakarre'ra 13 Kilometru dagozala, inguratzen dabe.

Erriko andra bateri galdetu geuntson ia non bizi zan Unairen Ama, eta bere etxeraino lagundu euskun.

Urten eban Mari Karmen'ek eta onartuak izan giñan aurkezpen ostetik.

Mari Karmen'en aita agertu jakun, eta sukaldeko gelan, Unai jolasten dabillega, solas-mintzaldi bide batez Latxaga galdezka asi jakon Mari Karmen'eri:

– Zenbat aur asi dira Euskeraz ikasten?

– Leenengoetan 30 aurren izena eman zuten, gaur 39 dira. Iru urtetik zortzi urteraino, 3'garren ikastaroa amaitu arte; or amaitzen dalako legebidea Lat-erriko eskolatan.

– Nolako eredia eta zenbat izkuntza ikasten dabez aurrak?

– A eredia daukaguna da, ordu bat Ingleses eta iru Euskeraz ikasten dabe abestuz.

– Pozik zaudete gurasoak aunaren ikasketakaz, eta nolako fruituak ikusten dituzue?

– Oso pozik gagoz ematen daukun fruituaz, aurrak argiago, alai eta arduratsu agertzen diralako.

– Noztik daukazu Euskera'ren zaletasun ori, eta zergaitik?

– Umeetatik maite dut Euskera. Iruña'n, bai Donosti'n daukada-zan senideak Euskeraz dakitenak diralako, ez gara Euskaldunak ba?

– Eta zure Euskera?

– Zori txarrez, ez dot euki aukera gutxi baño; baiña gaztetan iru urtean ibili nintzan ikasten, eta 17 urtegaz, Iruñean eder-sentzurako (esteticien) ikasten ibili nintzanean Euskeragaz be zeozer arduratu nintzan.

– Erri ontan Euskerazko ikastarorik bai?

– Ama-zortzi urte dirala ama-bost gazte inguru, nire senarra artean dala asi ziran Otxoa irakasleagaz Euskera ikasten, baiña zori txarrez ez eben iraun.

– Euskaldun baten-bat bai Karakarren?

– Preziado'tar Joxe Luis da Euskaldun dan bakarra, berak Bartzelonan ikasi eban, eta Lodosa'n eta Kar-Kar' en irakasten ibili zan.

– Dantza talderik bai?

– Lodosa'ko dantza taldera joaten dira gazteak, ango ikastolako "MUZKAIA" izendatzen danakin arreman estuak eukinda.

– Arazo aundirik euki zenduen Euskera eskolara sartzeko?

Emen, Mari Karmen'en aitak berba eban esateko:

– Ai-ama!, andra gazte batzuk batzartu ziran, eta ikaragarritzko txingarkadak urte eban andik.

Mari Karmen'ek esan eban:

– Euskara, ez dogu gura politika arloan sartu daiten, eurak diralako naikoa politikan sartzeko.

Batzuk, ez eben gura iñondik iñora be Euskera eskolan ikasi daiten, eta matraka aundia sortu zan.

Berez edo beartuta, nire eritxiak ez ziran onartuak izan eta balekite ulertuak be, baiña etxeriketxe joan nintzan Euskal-ikastarorako aurra'ren izenak artzen, eta 30 lortu nebazan.

Eskolako zuzendariak lagundu eustan, guraso guztieri batzar batera deituaz.

– Eta ori noiz izan zan?

– 1999'ko Apiril-Lorail artean. Gaiñera, guraso batzuk Iruñara joan giñan, Euskeraren arloko legeak zeintzuk ziran ezagutzeko, eta andik urrutiko idatzgailu bitartez (Fax) mezuak bigaltzen gen-

duzan, batzarrak legearen ezaguntza euki dagian, arazoak bastartzeko eta arrazoa argitzeko. Izenak emoteko askeneko eguna zan edo epemuga legearen esanetan, lortu gendun guzti au. Karakarreko amak zoriontsu gaude, aurrak pozik joaten diralako Euskaraz ikasten.

Benetan bear dogula lekuren batetik ardurazko laguntza apur-bat.

Latxagak, itaundu eutson Mari Karmen'eri, ia nun kokatzen zan eskola, eta beren aita bigaldu eban gure laguntzera. Argazki batzuk atara genduzan agurtuaz batera.

Eskoletara eldu giñanean, Mari Karmen'en aita agurtu gendun eta itaundu gendun euskerazko andereño-maizu gaitik. Bereala agertu jakun Kalbillo eta Arteaga'tar Joxe Antonio. Onek, eskertuaz ara joategaitik, zuzendariaren-gana eroan ginduzan baimena eskatzera. Munarriz'tar Pili, Atarrabian bizi dana nai jaiotzez Iruñakoa izan-da bera. Andereño-zuzendari onek, ate guztiak zabaldu ebazan bear gendun guztirako, eta gure serbitzura geratu zan. Gu, kazetari-lez egin gendun aurkezpena, Diario de Nabarra'rako Latxaga eta ni ZER'en argitaratzeko.

Aurraren argazkia atara orduko denbora euki gendula ta, Kalbillo eta Arteaga'tar Joxe Antonio'ri Latxagak izketaldi labur-bat egin eutson:

- Nun jaio zinan?
- Ordizian jaio nintzan 1973'an abustu'ko 29'an, gaur Beasain'en bizi gara.
- Nun ikasi zendun?
- Donostian, majisteritzako eskolan.
- Etxean Euskaraz egiten dozue, eta zaletasunik bai?

- Bai!, ama izan ezik, eta zaletasuna txiki-txikitatik jatorku. Etxeko gizabarrena Euskalduna da!

- Nola zaude Nafarroan?

- Oso atsegintsu aurkitzen naz. Gaiñera, aurrak oso pozik artu naute, eta orrek bakarrik asko esangura dau!

- Noztik daukazu Euskeragaitik maitasun ori?

- Senideak dira zaletasun aundikoak, eta nik Euskera txiki-txikitatik maite dot.

- Nafarroan, Euskera nola ikusten dozu?

- Apurka-apurka aurrera doiala, eta leku guztietan asi dala sartzen, izenetan, iragarkietan eta abar. Lerin'en, Euskerazko jolas-jai bat antolatzen asi dira, Euskeraz ikasten dabilzan umeentzat, goizeko 8'retatik egun-erdiko ordubatetaraino. Aurrak, oso pozik dagoz jolas-jai orren itxaropenean.

Argazkiak atara ostean, danak agurtu genduzan. Los Arkos'eko bidea artuta, Rafa'ri eta bere emazteari, Latxagak argitaratu eban "NAFARROA EUSKAL ARROBIA"ren ariñago agindutako liburua emoteko, eta beraz, Kar-Kar'eko barriak esanaz. Rafa'ri, tximista baten antzera biotz-biotzetik irten eutson emazteari esanaz: "BAINA GU ZETAN GABILTZ! !".

Badakit-bai!, Los Arkos'en ere, laster izango dala alako barri on bat. Baina ikusten dogun-lez, laguntza apur-bat geiago bear dabe ainbatetik, Nafarroako erribera guztian Euskerazko bidea ezarri daiten, gure Euskal-etxearen giza-barrena osatuaz, Euskal-seneko berezitasunean agertu gaitez.

OR! NAFARROA BERE NORTASUNAREN BILLA.

ATUTXA'tar PAUL

ZORNOTZAN 2.000'ko EPA-ILLA'ren I O' an